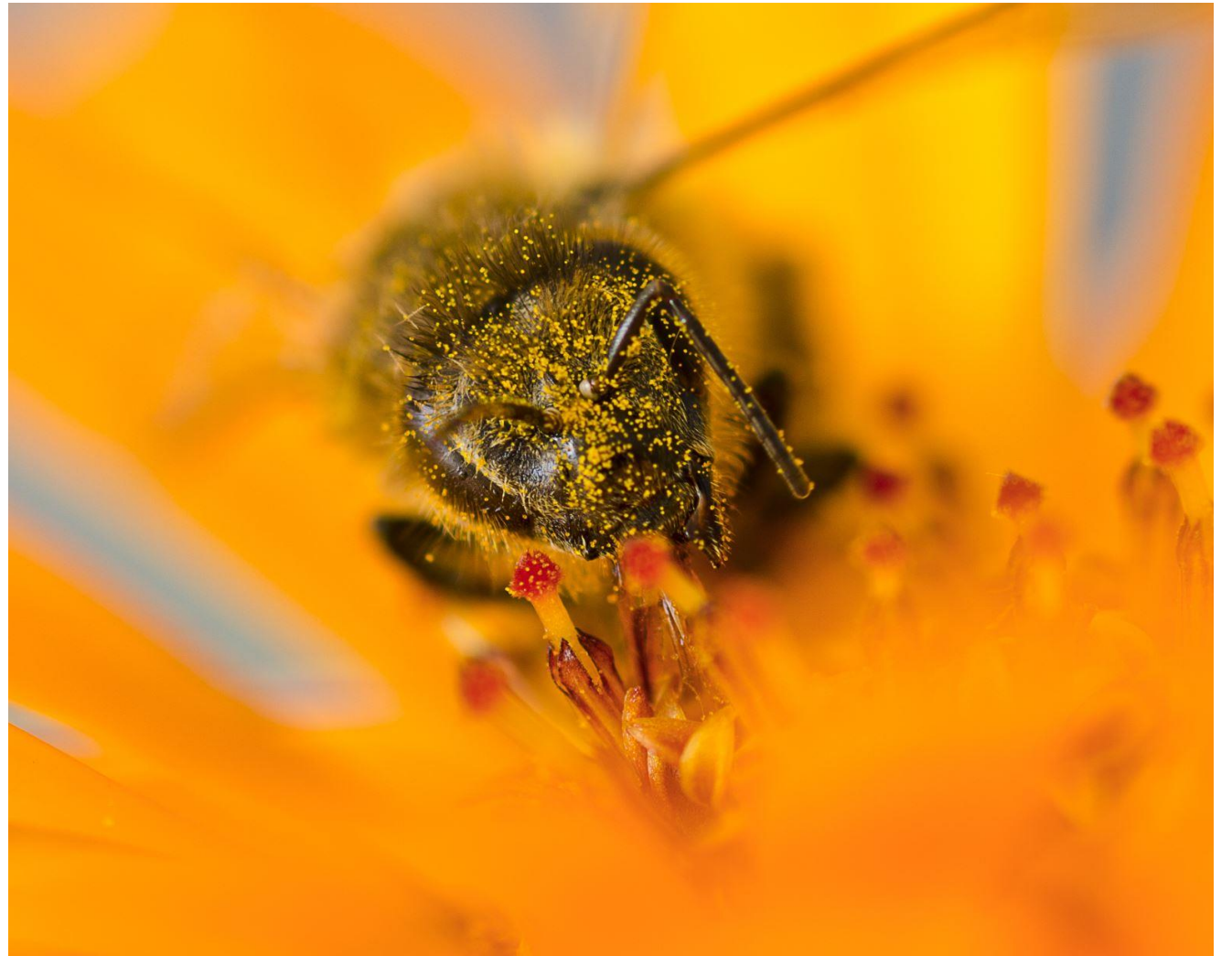

Vrednovanje rada učenika

Ida Huremović

Pojam vrednovanja

- Sistem mjerenja;
- Procjenjivanje efekata i rezultata nastave;
- Šire promjene ličnosti izazvane pedagoškim djelovanjem nastavnika (njihove načine ponašanja, stavove, vrijednosti, interesovanja, odnos prema radu).

Pojam ocjenjivanja

- Procjena vaspitno-obrazovnog nivoa i napredovanja učenika.
- Nivo usvojenosti zahtjeva koji stoje u zadacima programa
- Ocjene - izrazi mjera ostvarenosti, usvojenosti zadataka

Značaj vrednovanja

Vrednovanje rada učenika sadrži postupke:

Evidentiranja

postiče sagledavanje u kontinuitetu cjelokupnog vaspitno-obrazovnog procesa biologije;

Provjeravanja

odgovor na pitanje koliko je ostvaren vaspitno-obrazovni proces biologije;

Mjerenja

objektivno sagledavanje učenikovih dostignuća u vaspitno-obrazovnom procesu biologije

Ocjenjivanja

pokazatelj o samom ishodu vaspitno-obrazovnog procesa biologije.

Funkcije ocjene

Sud nastavnika
o postignućima
učenika

Osnova za
prevođenje
učenika u
naredni
razred

Obavještanje
roditelja o
postignutom
uspjehu

Motiviše
učenika za
nova
zalaganja

Osnova za
izbor budućeg
zanimanja

Komponente vrednovanja

1. Znanje

U mjerenju treba polaziti od nivoa usvojenosti.

Nivo prisjećanja – najniže	(ocjena 1)
----------------------------	------------

Nivo prepoznavanja – nisko	(ocjena 2)
----------------------------	------------

Nivo reprodukcije – prosječno	(ocjena 3)
-------------------------------	------------

Operativno – visoko	(ocjena 4)
---------------------	------------

Stvaralačko znanje – najviši nivo	(ocjena 5)
-----------------------------------	------------

2. Vještine

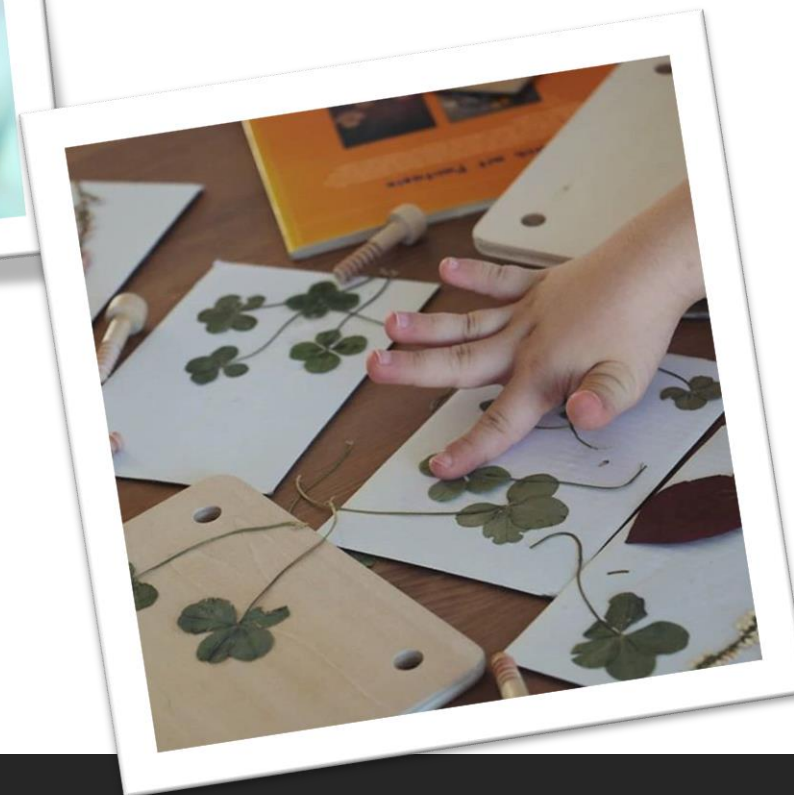
seciranje, izrada preparata, posmatranje preparata pod mikroskopom;

3. Navike

praktična upotrebljivost znanja;

4. Stavovi

formiraju se u procesu socijalizacije.

5. Sposobnosti

I Zasnovane
na
senzornim
aktivnostima

Čulni doživljaji žive
ili nežive prirode

II Zasnovane
na
praktičnim
aktivnostima

Izrada
herbarijuma/insektarijuma,
postavljanje ogleda, izrada
mikroskopskih preparata

III Zasnovane
na
izražavanju

Izrada slika, crteža,
modela, panoa...

IV Zasnovane
na
intelektualnom
radu

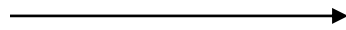
Psihičke, mentalne;
Osnova saznanjih
sfera učenika

Evidentiranje rada učenika

Subjektivne metode ispitivanja

Ocjenjivanje može biti: usmeno, pismeno, praktično i samoprovjeravanje;

Usmeno

Neposredan kontakt nastavnika i učenika

Subjektivno – numeričko

Ocjena izražena brojem na skali od 1 do 5

Subjektivno - deskriptivno

Provjeravanje izraženo opisom

Funkcije vrednovanja

1. Metrijska

Nastavnik – mjerilac i mjerni instrument

Učenik – predmet mjerenja

- Osobine učenika kao faktori koji utiču na metrijsku vrijednost ocjene

Jasnost odgovora

Snalažljivost u percipiranju reakcija nastavnika

Emocionalna stabilnost

Verbalne sposobnosti

- Faktori koji zavise od nastavnika

Halo efekat

Pogreška kontrasta

Tendencija prilagođavanja grupi

Socijalni status, izgled, pol...

Individualna procjena nastavnika

Lična jednačina

Trenutno raspoloženje nastavnika

Znanje ili neznanje prethodnog učenika

2. Pedagoška

Korektivni uticaj

kritičko sagledavanje svog rada

Usmjeravajući uticaj

informisanje učenika o radu (ispravno/pogrešno)

**Podsticajno –
afirmativni uticaj**

saradnički odnos nastavnika sa učenikom

3. Društvena – izgrađuju se kriterijumi vrednovanja koje će učenici u daljem životu primjenjivati

PRINCIPI OCJENJIVANJA

Osnovna načela kojim se nastavnik rukovodi pri organizovanju ispitivanja, praćenja i ocjenjivanja

Princip samoocjenjivanja

Procjenjivanje svojih postignuća i kritičko vrednovanje

Ovladavanje ocjenjivanjem

Upućivanje učenika u tehnike ocjenjivanja

Kontinuiranost u ocjenjivanju

Redovan uvid u rad učenika

Ekonomičnost u ocjenjivanju

Ocjenjivanje 4-5 učenika u toku časa

Planiranje ocjenjivanja

Programiranje svih vaspitno – obrazovnih aktivosti

Princip javnosti ocjene

Objašnjenje i komentar o načinima usmjeravanja u toku učenja

Princip objektivnosti

Pravednost u ocjenjivanju

Princip individualizacije

Angažovanje učenika u skladu sa njegovim mogućnostima

Objektivno vrednovanje

Ocjenjivanje putem
školskih pisanih radova
(izveštaji, referati, ogledi)

Testovi znanja

Pravi (baždareni)

Nepravi
(nebaždareni)

Ocjenjivanje praktičnih
radova putem
laboratorijskih vježbi

Karakteristike testa znanja

Valjanost

Da obuhvati ono što je predviđeno nastavnim programom

Pouzdanost

Da li ponovljena ispitivanja daju uvijek iste rezultate testa

Osjetljivost

Laka i teška pitanja

Objektivnost

Svako pitanje svaki učenik razumije na isti način

Obuhvatnost

Da se odnosi na bitne sadržaje iz biologije

Upotrebljivost

Razumljiva pitanja

Sadrži zadatke koji su raznovrsni

Test treba imati sljedeće osobine

Unaprijed definisani tačni odgovori

Kriterijumi su unaprijed poznati đacima

Ima unaprijed definisano bodovanje i prevođenje bodova u ocjene

Tipovi pitanja na testu (struktura testa)

Jednostruki izbor

- Jedno pitanje
- 4-5 odgovora
- Tačan samo jedan

Pr. Pitanje.....

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....
- e).....

Pronalaženje greške

- 4-5 odgovora
- Samo jedno netačno

Pr. a).....=.....

- b)=.....
- c)=.....
- d)=.....

Analiza relacije

- Složene rečenice
- Prvim dijelom rečenice nešto se tvrdi
- Drugim dijelom obrazlaže
- (t/o- tačni ili netačni)

- Više kombinacija:
- a) sud tačan, obrazloženje tačno, međusobno zavise
 - b) Sud tačan, obrazloženje tačno, međusobno ne zavise
 - c) Sud tačan, obrazloženje netačno
 - d) Sud netačan, obrazloženje tačno
 - e) Sud i obrazloženje netačni

Isključiva asocijacija

- 4 pojma
- 5 sudova
- Samo jedan sud ne pripada ni jednom pojmu

- a) 1.....
- b) 2.....
- c) 3.....
- d) 4.....
- 5.

Pojmu

a	b	c	d
---	---	---	---

Odgovara objašnjenje pod brojem

--	--	--	--

Petostruka asocijacija

- Sudovi i pojmovi
- Sud odgovara samo jednom pojmu
 - Sparivanje

a)
b)
c)
d)
e)
().....
().....
().....
().....
().....

Poređenje veličina

- 2 veličine
- Odrediti njihov kvantitativni odnos

1.....
2.....
a) $a > b$
b) $a < b$
c) $a = b$

Struktura – funkcija

- Odgovor na osnovu slike ili sheme
- Moguća rješenja data su brojevima
- Ispred slova se dopisuje odgovarajući broj

Tri glavna načina učenja:

„Reci mi“

Pa ću zaboraviti

„Pokaži mi“

Možda zapamtim

„Uključi me“

Pa ću shvatiti

15% onoga što naučimo – od onoga što drugi kažu
50% - od onoga što vidimo
90% - od onoga što sami uradimo

Ocjenjivanje se zasniva
na postulatu :

Od individualnog rada i kompeticije ka timskom i saradnji
(pregovaranje, učenje drugih vještinama, saradivanje bez predrasuda)
Najvažnija sposobnost 21. vijeka

Samovrednovanje

- Doprinosi kvalitetu života (ne samo u školi)
- Razmatranje sopstvenog rada
- Razvija se kritičnost, samokritičnost, samopovjerenje, samoocjenjivanje i vrednovanje tuđeg rada
- Produženo dejstvo
- Ističu se dobre osobine učenika
- Predlozi za poboljšanje

Primjer liste za samovrednovanje učenika

1. U ovom mi se predavanju najviše svidjelo.....
2. Ono što sam najslabije shvatio/la u ovom zadatku i na čemu ću morati još raditi je.....
3. Ova lekcija je mogla biti bolja da je.....
4. Moje osnovne potrebe uključuju potrebu za moći, zabavom, slobodom i ljubavlju ili pripadanjem. Ovim je predavanjem zadovoljena moja potreba za.....
5. Najmanje je bila zadovoljena moja potreba za koja bi sljedeći put mogla biti bolje zadovoljena kada bismo.....
6. Tri načina na koje ono što sam danas naučio/la mogu primijeniti u svom životu jesu.....
7. Da sam ja nastavnik, jedna stvar koju bih izmijenio/la kako bi predavanje bilo bolje je.....
8. Ukupna ocjena koju bih dao/la ovom času na donjoj skali bila bi:
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Pohvale

- ❖ cilj je motivacija učenika za postizanje boljih rezultata
- ❖ podstiču razvoj različitih ideja
- ❖ put do bolje ocjene i nagrade

Nagrade

- ❖ sredstvo podsticanja rada učenika
- ❖ dobra ocjena
- ❖ posebne nagrade najboljim učenicima
(za dobre rezultate na takmičenjima, smotrama, opremanju kabineta i sl.)

Literatura:

METODIKA NASTAVE BIOLOGIJE – Žderić, Radonjić 1993.
DOKIMOLOGIJA – Gojkov, 2003.